

Nisu priznali kapitulaciju

Kap. freg. Ivan Kuljiš, Split

Sa poštovanjem se sjećamo imena poručnika bojnog broda Spasića i Mašera, koji su digli u zrak razarač »Zagreb« da ne bi pao u ruke fašista i potonuli zajedno sa brodom.

TITO

Prije dvadeset i jednu godinu u zaljevu Boke Kotorske odjeknula je snažna eksplozija. Sa morske površine nestao je razarač »Zagreb«.

Ujutro tog sudbonosnog dana posada razarača bila je rasturena na kopnu. Brod sa ugašenim kotlovima, prekriven maslinovim granama u cilju maskiranja sa oruđima u osnovnom položaju, napušten od posade, stajao je nepokretno u sidren i čeličnim konopom privezan uz staro maslinovo drvo na obali. Sa ostalim brodovima čekao je da postane vrijedni ratni plijen talijanskog okupatora.

Njegova namjena, manevarske i druge sposobnosti, efikasnost njegovih brzometnih topova — koji su 6. aprila pred Dobrotom rigali ubitačnu vatru na fašističke avione — kao da su zaboravljene. Ali, tada — par dana ranije izdaja nije bila tako očita kao 17. aprila.

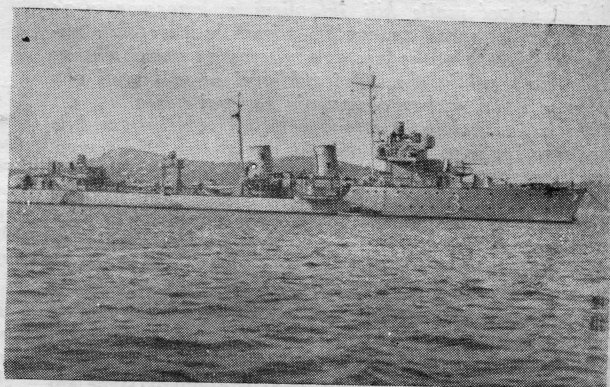
Toga dana oko 9 sati posada, koja je već treći put zorom napuštala brod, pozvana je da se vrati. Dolaskom na brod, bez obrazloženja, kao da je riječ o nečem sasvim beznačajnom, a ne o izdaji domovine, kratko im je saopćeno:

— Jugoslavija je kapitulirala. Neka se svak snalazi kako može i, zna.

Posada je, pokupivši najnužniju ličnu opremu, ostavivši prostore u potpunom neredu, malim skuterima, poslije svega nekoliko sati napustila brod. Jedino su kabine Mašera i Spasića ostale netaknute. Oni nisu mislili o napuštanju broda. Njihove misli i osjećaji bili su zaokupljeni drugim — patriotskim pobudama.

Ostavši u željeznoj utrobi broda pripremali su i zatim izvršili djelo dostojno junaka.

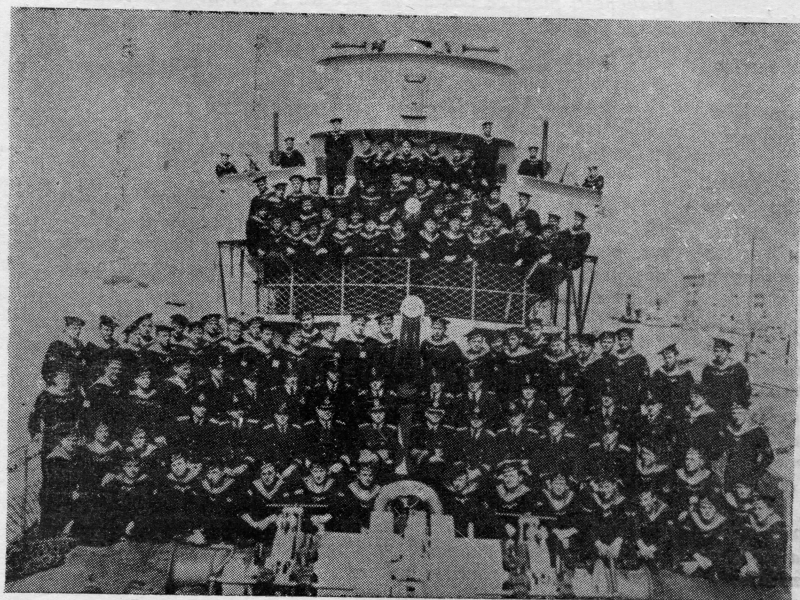
U kasnim popodnevnim časovima, kada su brojni plovni objekti mirno stajali na moru očekujući novog gospodara — okupatora, zaljevom su se prolomile detonacije. Tamo gdje je doskora na mirnom moru stajao razarač »Zagreb«, očevici su mogli vidjeti uzburkano more i visoki stup vode. A onda, kada se sve opet stišalo, kada je more ponovo postalo mirno, ali ispunjeno brojnim plutajućim predmetima, na površini nije

Razarač »Zagreb« na plutači u Šibeniku snimljen 1940. god.

više bilo razarača. Morske dubine jugoslavenkog fjorda postale su njegova grobnica.

Skupa sa razaračem nestali su i hrabri oficiri, poručnici bojnog broda Sergej Mašera i Milan Spasić. More, koga su oni toliko voljeli, more kome su oni posvetili svoj život, postalo je tog dana njihova grobnica. Jer, oni nisu htjeli da njihov lijepi razarač padne u ruke neprijatelja. Oni nisu priznavali kapitulaciju.

Posada razarača »Zagreb« snimljena na pramcu broda u Šibeniku 1940. godine. Poručnik brojnog broda Milan Spasić sjedi treći u drugom redu odozdo. Poručnik bojnog broda Sergej Mašera tada još nije bio ukrcan na razarač.